

MERJENJE DELOVANJA PRI PRORAČUNSKIH UPORABNIKIH (PRIROČNIK)

2. Poglavlje - Pojmovni predgovor

2.1 Razumevanje pojma delovanje (performance)

Pri pregledu gradiv in virov, ki omenjajo ali se ukvarjajo z *delovanjem* ali bolje *merjenjem delovanja*, smo naleteli na pestrost in raznolikost razumevanja pomena teh dveh pojmov, naša naloga pa je, da izberemo tiste pojme, ki bodo za naša nadaljnja izvajanja najbolj »priročni«.

Najprej si bomo ogledali razumevanje pojma *delovanje* pri Lipovcu, ki ugotavlja, »...da je proces *delovanja* podjetja vsekakor njegov *proces poslovanja* ali gospodarjenja ... **Cilj**, ki ga skuša s poslovanjem doseči, pa je vsekakor cilj gospodarjenja, ki pa je izražen z *mero uspešnosti* gospodarjenja...«¹⁾

V podjetju govorimo tudi »...o enotnem delovnem procesu (sestavljene iz množice delnih procesov) kot o *skupni delovni nalogi*, ki je nosilka družbeno ekonomskega cilja podjetja, ki je proizvodnja gospodarskih storitev za tretje osebe na gospodarski način...«²⁾

Sklep, ki iz prikazanih opredelitev sledi je, da so *uporabljive* tudi za proračunske uporabnike s tem, da razumemo delovanje proračunskih uporabnikov kot posebno obliko poslovanja, izraženega s kakovostnimi in količinskimi značilnostmi storitev, ki jih slednji »proizvajajo« oziroma zagotavljajo uporabnikom, t.j. prebivalstvu in/ali najširšemu družbenemu okolju.

Delovanje gospodarskih osebkov, kot tudi proračunskih uporabnikov torej razumemo kot uresničevanje skupne delovne naloge, značilne za posamezne osebe.

1) dr. Filip Lipovec: *Razvita teorija organizacije*; Založba Obzorja Maribor, 1987, stran 27)

2) glej 1, stran 73

Nadalje vidimo, da »Webster's Third New International Dictionary« za *delovanje* navaja, da pomeni:«...dejanje ali proces pri izvajanju nečesa; nekaj, kar je bilo dovršeno ali se opravlja; zmožnost doseganja želenih **izidov**...«³⁾

2.2 Razumevanje izrazov *merjenje in merjenje delovanja (performance measurement)*

Preden napravimo povezavo *merjenje* → *delovanje* si oglejmo, kako je pri različnih virih opredeljen pojem »merjenje«.

Slovar slovenskega knjižnega jezika« o *merjenju* navaja, da je »...glagolnik od meriti, pri čemer slednje pomeni: ugotavljati, določati koliko dogovorjenih enot kaj obsega, vsebuje...ali tudi: ocenjevati, vrednotiti ...«⁴⁾

»Webster's Third New International Dictionary« za pojem *merjenje* navaja, da predstavlja :«... dejanje ali proces meritve, ugotavljanja nečesa.(na primer v smislu: merjenje [ugotavljanje] napredka pri učenju branja)...«⁵⁾

Pri proračunskih uporabnikih je ***poslovodstvo odgovorno*** za učinkovito, uspešno in skrbno (u)porabo virov, ki jih mora usmerjati v doseganje načrtovanih ciljev delovanja. V kolikšni meri se je ta odgovornost poslovodstva dejansko uresničila, pa lahko ugotovimo predvsem z ***merjenjem delovanja***.

Kot »predmet« merjenja se najpogosteje pojavljajo programski rezultati, samo vrednotenje programskih rezultatov pa se izraža kot uporaba sistematičnih metod za ocenjevanje doseganja načrtovanih ciljev programov (proračunskega uporabnika).

3) *Webster's Third New International Dictionary, H-R; Meriam Webster Inc., Chicago, 1986, stran 1678*

4) *Slovar slovenskega knjižnega jezika, 1. knjiga, I-Na; izdala SAZU; založila Državna založba Slovenije, 1985, strani 746 in 747*

5) *Webster's Third New International Dictionary, H-R; Meriam Webster Inc., Chicago, 1986, stran 1400*

Doslej smo prikazali najširšo pojasnitev pojmov »delovanje«, »merjenje« in »merjenje delovanja«, v nadaljevanju pa bomo pomen teh pojmov podrobneje preizkušali na področju dejavnosti proračunskih uporabnikov; na ta način bomo v splošne opredelitve »vgradili« konkretne vsebine, kar je tudi temeljni cilj našega priročnika. Druge pomembnejše pojme pa bomo pojasnjevali sproti skozi naš priročnik. Ker se naša izvajanja naslanjajo predvsem na tuje (ameriške) vire, bomo pri določenih izrazih in pojmihi – zaradi lažjega razumevanja – slovenske izraze v oklepajih predstavili tudi z angleškimi besedami. Trudili se bomo, da bomo uporabljali predvsem slovenske izraze in pojme.

2.3 Ali smo si zapomnili, kaj pomenijo pojmi?

Proces delovanja

Proces delovanja organizacije je (vsekakor) njen *proces poslovanja* ali gospodarjenja.

Skupna delovna naloga

Skupna delovna naloga (v enotnem delovnem procesu, sestavljenem iz množice delnih procesov) je nosilka družbeno ekonomskega cilja organizacije, ki je izvajanje storitev za tretje osebe na gospodaren način.

Delovanje

Uresničevanje skupne delovne naloge, značilne za posamezne osebke (organizacije); zmožnost doseganja zelenih *izidov* (rezultatov).

Merjenje

Dejanje ali proces *meritve*, pri čemer slednje pomeni: ugotavljati, določati koliko dogovorjenih enot kaj obsega, vsebuje...ali tudi: ocenjevati, vrednotiti ...ali tudi: ugotavljanje nečesa, n. pr. v smislu merjenja [ugotavljanja] napredka pri učenju branja... «.

(Se nadaljuje)